

SESOTHO A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SESOTHO A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SESOTHO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 19 May 2003 (morning)
Lundi 19 mai 2003 (matin)
Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Nts'a maikutlo a hau holim'a e 'ngoe ea liqotsulo tse latelang:

1. (a)

Tlalimothoana

Bosiu ba sela litsamaea-naha,
Ka nka molamu ka hlasela thota.
Ha le chaba la shapa mokola phatlang,
Khanya e ntle ea bonesetsa batho,
5 Ntho'a ho iloa ke ngoanan'a ts'omong.

Ka se ke ka le ila ka kitisela,
Ka hata feela ke sa ts'abe mocheso,
Athe mocheso oo ke 'mitsa lipula,
Lipula tsa hlabula litloebelele,
10 Ho na ha tsona moqitibanya lesitsi.

Eitse ke qiqisela Molipa Komane,
Moqiqiselo o qabana le moqilako,
Mmutla o theohaka likhororo,
Lebelo le mokoka li ntumetse,
15 Mosollane khefu ka kena moriting.

Eare hoja oa 'Mamare ke sa phomotse,
Bophirimela ha kirietsa nong.
Lephehlophehlo ke lang marung?
Moea oa foka oa loebehlanya maru.
20 Sebaka sa loebehlana sa leholimo,
Tsatsi fetoha joale o be nots'ana,
Mofumahali ea lulang a aperoe.
Maru ho uena a iphetole linotsi.

Lesoahlasoahla maru a fetoha lefifi,
25 Moeana oa Boroa oa bo s'o nkha,
O nkha marotholi a lipula ts'eole,
Tamo-leholo le buletsoe lefats'e,
Pula ea theoha ho fufuletsa naha.

Mollo oa tlola holimo moeeng.
30 Moeana o kopane le marotholi.
Khohlano ea tsona 'maka letolo.
Pina moeeng e hana ho loela,
E luma e khaoha likotokoto.

A. A. M. Taaso, *Seponono* (1998)

1. (b)

- Tsatsing leo ba neng ba felehetsoa ka lona ho ea sekolong sa Mohale, ke ha a ba laretse mantja ‘me ho bonahala hore ehlile ba itokiselitse bona. Ha ba kena jareteng bang ba ikaba ka bona ‘me e mong a hla a toba Matjato. Ngoan’a batho a ts’oara Matjato a sa tsebe hore kajeno o kopane le moleko. A ts’oara Matjato, ea mo sheba hanyane ntho eane ea nt’o le nyaea la koloba. Mahlo a mafubelu ana a kang a mokoko o noele mahe a be a a rototse. O ne o ka hopola hore a bile a ntse a sututsoa ke a mang kamorao. A liha molala ‘me ba mo nkela matloaneng e leng moo bana ba batho ba neng ba il’o etsoa mehlolo teng.
- 5 Bang ba palama mabota ba re ke likatola athe letsohong motho a be ts’oere thupa, a khoaphetse lebota a le bolaisa sepolo. Bang ba otloa mpa tsena ho thoe ba beoa litempe tsa sekolo. Bohle ba etsoa mehlolo-hlolo ‘me ba ikobela molao. Motho o fumane a se qoqolotsa e ntse e le “‘m’e o kae oe?”
- Motho a bue mantsoe ana ho le hobe ho le mahleke, ho le maputula. “Hei uena u sa emetseng? Ha u bone hore ba bang ba ntse ba etsang?” Ho rialo e mong oa barutoana a bua le Matjato. Matjato a mo nyemotsa a nt’o thola tu! Joalo ka lefats’e.
- 15 “Oela ...oela hona teng thak’aka.” Ho rialo e mong ho Matjato. Matjato a ea thabeng, a hana, a hana le ho phahamisa leoto.
- “Ebile o manganga ke a u bona. Ke hona u tlang ho bona hore ba ha mangange ba sua kobo liqola.” Ho rialo e mong. A bua joalo e le ha a lemoha hore enoa o manganga sa pokola, ‘me ba ipolella hore ba tla sebetsana le eena. Mang?... Mang? Sa ba lahla sepoko ba sa se tsebe, etsoe ho se tsebe ke lona lebote. Ba hloka tsebo, ba sa tsebe hore kajeno ba kopane le ntho eo e leng khale e li etsa, ebile e li bona. Ntho e kholo e tloaetseng ho etsa tse kholo ho feta tsena tseo ba li etsang.
- 20 “Ka ha ha u batle ho etsa letho, u tla lokela ke ho feta mona. U tla hlapaola letsatsi leo u ileng oa tsoaloe ka lona.” A bua joalo a khoboheloa a otlala ka setebele sa fella moeeng.
- 25 “E be u tseba seo u se etsang?” Ho rialo Matjato ho bonahala hantle hore moea oa hae o batla ho tlola likere. Moshemane a lokolla sa bobeli setebele ha a ka bona se etsahetseng. O iphumane a anehilo terateng ho its’aletse liphekese feela hore a ome.
- “Ho etsahalang moo?” Ho botsa Mofihli a fihla a leka ho bua le Matjato, feela a be a se a le morao sa mangole a khoho. E mong a mo fofela, a iphumana a le fats’e ka hanong
- 30 lisene e ntse e le “shhhhhh...shhhhhh” ha a re oa bua.
- “Joale ho se ho senyehile... ho lubehile, Matjato ha a se a le tjena ha a sa thijoa. Molemo ke hore ke mpe ke phuthe letlalo la ka.” Mofihli a rialo e le ha a lemoha hore ona mollo a ke a ke a o tima leha e bile a ne ka rata ho etsa joalo.
- Mpoli ea bona ea tlola ea mo atamela ea lokolla setebele sa lula hantle tankeng ea mamina.
- 35 A khoboheloa Matjato, a ba a fuleloa nkong ke khalefo.
- “A fosa litaba enoa motho banna. O e qalile khathatso.” Ho rialo Mofihbi a shebile a le thokoana, a hlile sa batle ho iphumana a le leroleng la likatse.

M. B. Tsolo, *Ts’oara Thebe ka Mallela* (1999)